

ВЕЛИКА СРБИЈА

LA GRANDE SERBIE

БРОЈ 10 сант.

Директор А. ЈОВАНОВИЋ

БРОЈ 10 сант.

Последњи напори

Мобилизација цивилног становништва

Први озбиљнији владачки акт аустро-угарског цара и краља Карла VIII. несумњиво је предсанкција предлога аустројског министра председника Кербера за мобилизацију целокупног цивилног становништва у Аустрији и захтев да се предузму кораци за примену истих мера и на становништво другог дела монархије. Такав почетак може да буде само знак игнорисања жеља и воље разноликих и многих његових поданика, и, с друге стране, знак државне немощи у најодсуднијим моментима развијања крупних и судбоносних ратних догађаја.

Ако се овај корак не поткрепи разложима подређености монархије вољи кајзеровој, њему се ни у ком случају не може да оспори тежња, да се државни брод и даље упућује и води трагом Вилемових жеља. Форма не мења суштину; она, у оба случаја, садржи у себи свест о страшној положају Централних Сила и њихових умоболних савезница.

У Немачкој се законски пројект о мобилизацији цивилног становништва већ налази пред форумом народних представника. Тамо се настоји да се последњем поткрепљењу кајзерова безумља даде форма народне воље. Међутим, у Аустрији се игнорише и та форма, да би се истакла подређеност улоге Карла VIII. и манифестовала истина: да он није народни изабраник. Његова воља изоставља се овде као кајзерова жеља, и он је народима намеће, јер њихово одобрење не би могао да добије.

Важност захтева Вилема II. и подређеног корака Карла VIII. није толика у начину примене, колика је у озбиљности стварне потребе. Испрљеност предвиђених резерва, а при том стално повећавање притиска незаморених противника, довело је у питање могућност отпора и ставило у изглед брзи слом и пропаст не само њихових планова, него и државних организација. Требало је све то одложити, да би се добило времена за подржавање вада у какве срећ-

није случајности изван њихове борбене моћи.

Мобилизацијом целокупног цивилног становништва Централне Силе појачаће моментално своје редове, али не и изгледе на успех. Ово привидно појачавање снага сварно је слабљење отпорне моћи држава, чији последњи напори не представљају друго но малаксалост без могућности поткрепљена и инспекције. Свако досадашње трошење Централних Сила делимично је попуњавано из још неисцрпљених извора. Овај последњи напор испражњава потпуно и дефинитивно све њихове изворе, и сваки њихов губитак у будућности остављаће непопуњене празнине и неисцрпљене пукотине, повлачећа за собом поступно цепање и последњих дроњака, док се целом свету не укаже голотиња Кајзеровог И милитаристичког безумља.

Наш народ лепо каже: „Свака сила за времена, а невоља редом иде!“ Све што се троши, на крају мора и да се истроши. Снага Централних Сила и суваше се раскошно трошила, и морала је једном доћи до краја. Овај њихов последњи напор не само што нас не оспокјава, него нас он, шта више; истински радује, јер свако, ма и најмање, трошење снага наших непријатеља представљаће у скорој будућности позитивну добит за нас.

Још наши моћни пријатељи, имајући још сада надмоћност у људству, располажу с нетакнутим и великим резервама, дотле озбиљнији наши непријатељи остају, после мобилизације цивилног становништва, без ичега иза себе. Свако своје трошење наши ће савезници моћи попуњавати и на тај начин одржавати своје снаге у потпуности, а наши ће непријатељи, трошењем својих снага и немогућношћу да их попуне, долазити у све подређенији положај, док се, на крају, сасвим не срзају. Најбољи доказ за то јесте овај њихов последњи напор.

Политичке вести

Атина. — Дипломатски кругови цене да је објава рата Бугарској и Немачкој посредством не-

утралних држава, значи да ће Савезници ускоро признати као аваничну провизорну владу у Солуну.

Грчка штампа

(Грци о Битољу)

Атинска штампа.

„Патрис“: Српска слава Тачно пре годину дана, у ово исто доба, гунаро-генералштабни кругови и тадашња Скулудисова влада објављиваху преко својих новина:

„Српска је војска разбијена гомила болничких кирџија“ Ова бескарактерна уверавања давата су тада да би се пред грчким народом оправдало бестидно неверство које је недавно било извршено према грчко српском савезу.

Колико су осветљивке Истина и Народни Усуд према онима који су били непоштени према њима.

Годину дана после оних кукавичких лажних пророчанстава српска војска улази победоносно у Битољ. Србија за то време постаде земља највећа поштована и неупоредљиво славна међу великим отаџбинама у свету. Бореће се човечанство клада се и љуби јој руку, а међу свима престолима нема круне славније од оне која се на седеј глави краља Петра сјаји од крва Србијине. Ниједна пропас није била херојска врти иједан васкрс био триумфалнији од мучеништва и од победе Србијине.

А спасена!! Грчка?

Видите је беславно и разоружавану, омрзнуту од пријатеља и презрену од непријатеља њених Али не. Грчка није ова овде у Атини. Грчка је високо тамо у Солуну, она која стеже руку Србији и која се бори за славу и за елинтво. (Број 8215).

„Астир“. Живела савезничка војска! Живела херојска Србија! Живела наша савезница Србија, јер ми либерали нисмо престали сматрати за савезнике херојске Србе. Јуче уђе у Битољ њихова војска, која је поднела толике жртве колико до сад ниједан други народ није поднео, и која има право да тражи да се њено име златним словима запише у светској историји И уђе у исто доба у које су је лане отерали Аустро-Германо-Бугари, уз припомоћ извесних овојих савезника који живе у Атини. Поздрављамо вас, браћо Срби. Осећамо асту радост коју осећате и ви, и верујемо да у својој души Немате дубоку жалбу на народ грчки. Јер знати да грчки народ није крив за оно што је било. Јер знате, да он није био издат, да

би данас Бугари били отерани из Софије. Али се надамо да ће ускоро наши неустрашиви јунаци наставити борбу, и оно што није било лане, биће на пролеће. Тада ће збратимљени грчки и српски народ казнити балканске дрипце. (Број 428).

Пол-Луј

Писмо из Битоља

Битољ, 13 новембра 1916.

Дошавши у Битољ нисам га могао лако познати, толико се изменио. У овој негда богатој, лепој и пуној живота вароши, како смо је ми оставили, сада влада беда, глад, пустош. Сви виђенији грађани, Срби, Грци и сви Румуни одведени су у ропство још одавно, тобож да раде путеве, те су остале само жене и деца и понеки који се при њиховом повлачењу умео сакрити. Глад је у вароши у највећој мери. Од пре три месеца сиротиња се храни купусом и разним зелем; мало бољи једу куван куруз место хлеба; а имућнија класа долази до неке врсте брашна, црног као земља, које плаћају по 6 дин. оку. Никаких апсолутно других намирница и потреба нема.

Нимало не претерујем кад кажем да смо од целокупног становништва дочекани са истинском и врло великом радомшћу. Ко нас год од грађана среће из далека трчи у сусрет и са сузама у очима се поздравља, па био Србин, негдашњи егзархиста, Грк, Турчин или Јеврејин. Кад изгладнели свет тешимо да је храна на путу и да ће им се брзо помоћи, они обично одговарају:

— Сити смо, господине, кад српску власт опет доживесмо да овде видимо. Знамо да ће нам опет бити добро.

Како да се и не радује. Бугари су чинили страховита дела. Поред редовне власти, о којој се само ружно говори, постојао је и комитет под председништвом Павла Христића, чија је душа био управник вароши Бојаџијев, син генерала Бојаџијева, који је чуда починио по граду.

Први задатак овога комитета

Б. Лазаревић

Са српског фронта

— Из мојих бележака —

Сива Стена — сам крш и камен у врху — спушта се питомија, обрасла ситном густом травом на ниже. На неколико метара изнад корена, одакле почиње пењање, два реда бодљикавих жица на спиралним гвозденим кољевима, бране приступ ровови-

био је, да пречисти старе рачуне са Србима, Грцима, Румунима, па и самим бившим егзархистама, а за тим да опљачка цео свет. Чињене су страховите крађе и насиља. Сви су се чланови комитета утркивали ко ће више да напљачка, а највише Бојаџијев. Ко није хтео или није могао да плати Бојаџијеву, морао је ићи у ропство у Бугарску. Зверски се понашао према свима, а нарочито према становништву из старих граница, које је ужасно мучио и крчио. Приређивао је оргије, нападао на част женскиња и понашао се у свему као прави пуштахија. Отац му је био командант целог тог сектора и нико му ништа није могао. Нити се ко смео нити имао коме жалити.

ствари слате

чак у Бугарску.

Између Бугара и Немаца владао је ужасан раздор.

Из докумената који се налазе по Битољу види се, да у целој Бугарској влада велика глад. Поред све оскудице многе су ствари слаби одавде у Софију. Официрске жене пишу из Софије да по 15 дана не једу ништа до кисела млека.

Овде су били представници Енглеског Црвеног Крста и Српског Потпорног Друштва из Лондона, који су дошли да се на лицу места увере о потребама за становништво. Какве су и колике те потребе можете мислити кад су тражиле и игле, јер свет нема чиме да се окрци. Овде се закржала представница француског Црвеног Крста графинца Ренак, која очекује поручени вагон ствари ради деобе невољница.

Да би остали доследни целом свом досадањем раду Бугари и при одласку гледају да битолско становништву, које су мрзели због симпатија према нама, штете нанесу што више.

Без икаквих војничких разлога они са својих положаја

бомбардују варош и становништву свакодневно наносе не само материјалне штете, већ и личне жртве,

То им је пред главу.

Битољца.

то магла обавила непровидним густим застором.

Наша артиљерија туче истим елементима, у ову маглу. Непријатељ т. ј. осећа дах приближујућег одреда. Он пуца из магле у маглу.

Наша одреди већ су близу жица на десетину метара. Ту застају иза малих заклона од земље, која је као појас 40—50 см. висок, у полукруг са крајевима о кренутих жици. Лево од ових један поднаредник и два редова, смелија од осталих, истрчали су до самих жица. Пошто су на неколико места пресекали жицу одскочили су 2—3 корака у назад, полегали и јамачно чекали тренутак да отворе ватру. Из магле, непријатељ је не видећи циља, тукао просторију испред себе брзом палбом. То се види по гвозденом кољу и жицама, које су куршумима на многим местима покидана, а коље као ножем окрзнуто или пресечено по средини или врху.

Несрећа је хтела да се магла повијена ветром у десно, моментално дигне као завеса са поворнице. Противници су се на десет, седам, пет корака погледали очи у очи. Противник беше заклоњен у рову, ограђен жицом. Наши беху скоро на ледени, одкривени. Ваздух се проломи од пушчаних и митраљеских палбе. «Сива Стена» задрхта под теретом гвожђа и ватре наших топова. Громогласно ура! одјекну од стена и разли се по дубоким јаругама, помешано са виком, дозивањем здравих и јауком рањеника.

Први који су били полегали близу жица остали су ту, на месту, онако како су били поређани, са пробијеним шлемовима. То сведоче локве крви и пробијени шлемови од који по неки на неколико места. Њихова места погибије обележена су, у правалном реду, крвљу, шлемовима, фишеклијама, ранцима, бомбама и пушкама... Врелом крви преливена, ово место доби име: «Крвави Камен».

Неколико метара у десно, по ред три локве крви, наслоњене на земљи бајонетом ка непријатељу, леже, једна до друге, три пушке. Ту су погинули поднаредник и оба водника који су били најближе жици. Испод тога места, мало на ниже, сарањени су сви троје..

Лево од овог крвавог разбојишта — погибије наших доброво-

љаца, сарањени су ови неустрашиви војници у пет парцела, по 9, 11, 16 свега 64 војника

Они ту леже један до другог, онако исто као што су се борили. Ту су Бошњаци, Ерцеговци, Војвођани, Далматинци, Словенци, који су и овом приликом, на овом, месту и на тај начин — смрћу обележили своје уверење за Велику Југославију.

— Наставиће се —

Ситуација у Атини

— Изјава адмирала Фурнеа —

Атина, 18. нов.

Адмирал Фурне, интервјуисан од г. Васала, дописника «Корријере дела Сера» изјавио му је да ће грчка влада ипак на крају крајева дозволити предају тражених топова.

У осталом, додао је адмирал,

СА РАТНИХ ФРОНТОВА

Француски коминике

Париз, 18. нов.

Јужно од Соме непријатељска је артиљерија тукла наше положаје између шуме Шола и Берниа. Пешачке борбе вије било.

У шампањи дејство рововских топова проузроковало је експлозију једног немачког депоа муниције у области Масижа.

На осталом фронту ништа значајније.

Солунски фронт: — У току 16. нов. није било важних догађаја на фронту. Кише и магла омеде су операције. Савезнички авионави бацали су много бомби на Прилеп.

Руски коминике

Петроград, 18. нов.

У области села Перанлаке непријатељски су одреди предузели офанзиву. Јака наша ватра зауставила је офанзиву одреда, које су се повукле у њихове ровове.

Наша је артиљерија разјурала три непријатељске колоне које су ишле од коте код Города и на исток.

У области села Коринице наше су трупе заузеле један непријатељски положај. На Карпатима наше су трупе заузеле брдо Рука на 11 врта југозападно од Вакарке, заробиле су 100 војника Немца и заплениле 3 митраљеза.

У области брда источно од Ки-

ма како била непријатна ова предаја топова, ја се радујем што сам приметно добро расположење код краља, који је схватио по требу тога. Тешкоће које се чине Споразуму проузроковане су од људи који су већи ројалисти него сам краљ и које ја познајем. Ја више не могу да трпим изгреде и нереди. Ја сам обећао краљу да искрцавање савезничких трупа има за задатак да се обезбеди ред и мир. Ако ко нападне те одреде они ће се бранити, иначе ће се држати само дефанзивно. Ја ћу форсирати само владу да ми преда тражени материјал. Ја знам где су топови и пушке сакривени и надам се да нећу бити приморан да их сам тражим јер сам сигуран да ћу у томе успети.

Ја располажем, на срећу, са довољним снагама и према томе резервисти ми се неће моћи о дупрети.

либабе борба се наставља. У току дводневне борбе заробљено је овде 900 војника, 13 митраљеза, 2 машине за бацање бомби 1 справу за бацање мина и један рефлектор.

Кавкаски фронт. — Један непријатељски одред, у једној ноћној неуспелој борби у области Вана био је приморан да се повуче у правцу Вастана. У области Сакизе наше су трупе заплениле једну комору 47 животиња натоварених са пшеницом.

Румунски фронт. — Непријатељ је напао Румуне близу Гимавизи, Калугарни и Романи. У вече је заузео Романи.

У Добруци није било промене.

Румунски коминике

Букурешт, 18. нов.

На северном и северо-западном фронту врло јаке борбе на целом фронту. Наше су трупе напредовале у долини Бузеа и Прахове.

На западном фронту воде се велике борбе на Главашце.

На јужном фронту ситуација непромењена.

Русија за Румунију

Париз, 18. нов.

Париски листови имају с обзиром на ситуацију у Румунији апсолутно поуздање. Марсел Итен више у «Ехо де Пари»:

«Иако не могу дати никакве прензности, остајем и даље у

убеђењу да руска офанзива предстоји неминуовно и да ће се вероватно развити истовремено на обеа странама».

Немачки метод

Лондон, 18. нов.

Према вестима из Петрограда немачке трупе које оперишу у Влашкој почеле су да врше терор, да плачкају и убијају становништво те покрајине.

Летење над Минхеном

Лондон, 18. нов.

Дописник «Морнинг Поста» у Паризу, пише да је капетан Бомон, који је последњи пут бомбардовао Минхен, првинео у Париз из Рима. Њему су топло честитали за постигнути успех.

Изјаве капетана Бошана објашњавају утврђења и положаје непријатељске.

У Фридрихсхафену немачке су батерије отвориле јаку ватру на авијатичара који је летео на врло великој висини. Није био дирнут и могао је продужити свој пут ка баварској престоници. Капетан Бошан је бацао 7 бомби на Минхенску станицу. Свака је бомба погодила објектив, проузрокујући велике експлозије и велике штете. Он је маневрисао над Минхеном и достигао висину од 2000 метара. После извршеног задатка пошао је на југ пролазећи високе алпске масиве. Спустио се у Венецију пошто је прешао 700 километара

Симпатије за Србе

— Поводом књиге г-ђе Штурценегерове —

Свима нама добро позната швајцарска списатељка г-ђица Штурценегер, која је дуго провела у нашој средини: у Нишу, Крагујевцу, Београду и другим нашим варошима, па је чак ишла и на фронт, написала је и ту скоро објавила књигу: «Србија у рату 1914.—1916. године». Та је књига обратила на се нарочиту пажњу. Г. Филип Года, кад је прочитао књигу, упутио је г-ђици Штурценегеровој ово писмо:

«Ви сте ми дали нове разлоге да волим Србе и да им се дивим! Са каквим сте се нарочито жељом кретали тамо! Какву крајњу преданост су показале оне општој ствари! Каква изванредна и узвишена љубав у њих за више интересе отаџбине! Какав нам пример пружа тај народ! А људи? све сами сељаци, али сви

племенити по својим делима: у рату хероји, у обичном животу деца, добра, љупка, мила! Човек мора да их воли!»

Франц. парламенат

— Важне одлуке за вођење рата —

Париз, 18. нов.

У француском парламенту завршена је дебата о марињи. Са 500 гласова примљен је предлог да се влада позове, да све своје напоре уложи ради потпуног осигурања транспората, организовања маринских кредита и да се појача грађење трговачке флоте.

Јуче су настављене дебате о другим питањима, која су на дневном реду, као: догађајима на Истоку, поморским питањима, материјалу, ефективима, главној команди, економским и разним другим питањима. Седнице су претворене у тајне и трајаће вероватно две недеље.

Синоћни концерт

Синоћ смо имали прилику да присуствујемо једном правом, и у сваком погледу савршеном уметничком концерту. После дуге, веома дуге паузе чули смо опет оркестар Краљеве Гарде. У монотонији и досади солунског живота синоћни концерт представља једну велику дистракцију, у право оазу.

Интимна, и веома отмена публика од више стотина лица, везана истим интересима, истим осећањима и истим симпатијама испунила је истину малу, али веома прјатну и акустичну салу Синема Пате. Елита савезничке војске и солунског друштва била је синоћ заступљена на концерту. У ложама смо приметили г. г. Вензелоса и Данглиса, шефове провизорне владе, Есад пашу министра војног ген. Терзића, генерала Артаманови, руског и српског конзула и т. д. Паркет и галерије биле су пуне српских и савезничких официра, измешаних са извесним бројем дама и цивилних лица.

Низ ванредно одабраних пијеса, српских и савезничких чинио је програм концерта. У апсолутној тишини пред публиком, која уметност разуме и налази у њој велико уживање изводио је оркестар г. Биничког музичке тачке са пуном у-

ФЕЛТОН

† Потпуковник Петар Стевановић

3. новембра ове године угаѕио се један племенити живот. После херојски задобивене ране на Чукама умире класични јунак, прави војник и сав Србин Петар Стевановић у пуној младости и снази. Његова жива природа је стовички сносила самртне муке и до последњег тренутка свестан не изустити ниједне речи жалбе. Дао је свој живот овако како је он сматрао да га треба дати мирно, без уздаха, без оклевања али са одушевљеним

Редак војник, потпуковник Петар учинио је утисак јунака на мене кад сам га први пут видео, кад је на Гучеву тешко рањен у

груди. Мирно и хладно чекао је сваког тренутка смрт, која га онда поштеди за већа херојска дела. Трпећи јаке и несносне болове, он је онда имао по коју реч утехе и храбрења за своје рањене другове, што год је говорио онда све је било за друге, да другог окрепи јер је он духом јак био, за њега није била потребна утеха он је себи био довољан.

Кад нас је доцније друговање зближило, његов весели и другарски темперамент оживљавао нас је у најгорим тренутцима чамовања и туге. Песма и шала његова растеривала је бриге а

његово јако поуздање у добри исход наше ствари крепило је наду у друговима и војницима. Праведни и пажљиви старешина, прави учитељ — војник, очински је водио брџу о својим војницима и братски друговао са друговима. Симпатије свих биле су за потпуковника Петра.

Кад понова наша васкрсла војска отпоче борбу за ослобођење отаџбине, кад на Островским положајима отпоче жилава борба потпуковника Петра лице беше светло, очи му се сијаху радосно, свака реч бејаше израз живе наде и сигурности у победу.

Кад је дато наређење за напад, међу првима који су журишали на Малка Нице био је потпуковник Петар. Његово је дело заузео тих положаја, његова храброст и провљивост је нашој војсци донела тај дивни ус-

пех. Он је онда, заузевши средњи љувик приметио да са највишег љувика Бугари нису отерани, јер је ... пук задоцнио. Већ је цео његов батаљон врешао преко средњег љувика и тоњи Бугаре ка Горничеву, кад су га почели тући они са највишег љувика. У том тренутку највеће опасности, потпуковник Петар, онтрином свог ума брзо схвати ситуацију, извуче сам лично митраљез на љувик, постави га и поче тући највиши љувик, па покупи рањенике који се враћаху у позадину, коморџије и заостале војнике тако да је непријатељу изгледало да је љувик чврсто поседнут. Лично сам је доносио митраљеске кутије са муницијом а његов ађутант га свесрдно помагаше и вуцијаше из јаруге тешке кутије. Најзад пристиже

и ... пук до највишег љувика. Непријатељ је већ био тучен са три стране и поче отступати на после и бежати.

Славни су тренутци великог доба у ком се сад налазимо! Данашњи јунаци, достојни старих наших витезова, биће опевани и доћи ће доба кад ће се о њима говорити као о митским створенима! У једном од тих великих часова, у једном од најважнијих момената, у борби на Чукама — онда кад су Немци нападали — у једном контранападу, би рањен наш див — јунак, прави војник, песник и Србин.

Од часа како је рањен до последњег дада његове мисли и речи беху посвећене својим друговима и војницима. Два дана агоније, туге и благе као успављивање на мајчином крилу, пробоше, живот

вешташћу и савршеном техничком. Најтежи одељци извођени су елегантно, лако, прецизно и са дубоким разумевањем музике. То важи нарочито за технички врло тешке комаде Григова «Пер Гинта» и Сен Саенсове «Игре

мртваца». Оркестар г. Биничког био је потпуно на висини своје познате репутације. Публика је сваки комад пропратила бурним плескањем, и г. Бинички је добио по савршеном концерту небројана честитања.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Н. В. Наследник Престола за пострадалих и оскудне Битољце.

На синоћњем концерту музике Краљеве Гарде, приређеном у корист пострадалих у Битољу, који је многобројно био посећен и постигао потпун успех, Н. В. Наследник Престола Александар благоизволео је приложити 500 драхми.

Тело војводе Вука.

Јутрос су пренети у Солун и смештени у српску црву смртни остаци крабро погинулог војводе Вука, за чију ћемо сахрану јавити накнадно.

Промене у енглеској морини

Према вестима из Лондона извршене су важне промене у енглеској морини. Први лорд морине адмирал сер Џексон постао је шеф моринске школе у Греничу, а његово је место заузео сер Џелико, досадашњи командант флоте. Положај сер Џеликоа заузео је адмирал сер Давид Бити, који је од почетка рата био врховни командант ескадре крстарица.

Резервисти.

Јављају из Атине да се резервисти уписују у масама у разне пукове у Атини и у унутрашњости као добровољци. Досада се уписало више хиљада.

Француске трупе.

Из Атине јављају да су неколико пукова пешадије и артиљерије напустили касарне и заузели брда који доминирају Атином и кланцем Дафни. Кружи вест да једна дивизија иде ка варошници Мениди која се налази у подножју Парнаса на железничкој прузи Пиреј — Солун, на неколико километара од Тапоја.

С друге пак стране, грчки маринци, сем универзитета, посели су све јавне зграде.

Први покрети трупа.

Из Атине јављају да је јуче у 1 час после подне приспео један француски транспорт трупа у Пирејско пристаниште.

Филијала Војне Задруге у Битољу.

За који дан Војна Задруга отвориће своју филијалу у Битољу, којом ће се поред официра и војних обвезника, којима је ова установа првенствено намењена, моћи користити и само становништво, пошто је Задруга осигурала стално обнављање робе.

Овим ће становништву бити веома много помоћено, а повољно ће утицати и на регулисање цена при слободној трговачкој утакмици.

Пок. Сјенкијевић о рату.

Из Берна јављају, да је пок. Хенрик Сјенкијевић, чувени полски песник неколико дана пред смрт рекао својим пријатељима: «Кад би Немачка победила у рату, Европа би робовала организованом варварству. Живот би постао тако несносан, да бих ја упркос својој старости отишао у Америку.»

Читуља.

Др Павле Бота, бив. окружни физикус из Крушевца, преминуо је напрасно, пре кратког времена у Крушевцу.

Пок. Бота, био је угледан грађанин, савесан лекар и велики родољуб.

Бог да му душу прости!

Културтрегери у Бугарској.

Немци врше најинтензивније своју «културну мисију» у Бугарској. Сад су основали у Софији публицистичкопредузеће, које ће имати своју велику модерну штампарију и тамо издавати «бугарски лист на немачком језику». Лист ће обавештавати о Балкану и пропагирати принципе Централне Европе, учвршћивати их и развијати.

Како се види, Бугари су се сасвим предали Немцима. Још мало, па ће, вероватно, изјавити да нису више ни Татари, него отранак Тевтонаца.

Четрдесетодневни помен.

У суботу 19. ов. мес. у цркви Св. Саве у 10 часова, пре подне

одржаће се четрдесетодневни помен пок. Милутину Кокановићу, среском начелнику и резервном поручнику, који је погинуо на бојноме пољу.

Моле се сви Срби и другови покојници да дођу на овај помен.

На знање.

Ставља се до знања нашем свету, да се такса за писма и дописне карте на адресу Српског Црвеног Крста Женева, мора плаћати и то: за дописне карте 0.10 сантима, лепта, а за писма по 0.25 сантима до 20 грама. А преко ове тежине још по 0.15 сантима-лепта на сваких 20 грама или разломак од ове тежине.

Адреса писама и карата мора бити написана овако: Société Serbe de la Croix Rouge bureau de renseignements Genève Suisse rue Peirre Fatio 25.

Неплаћена писма и дописне карте неће се отправљати, већ ће се уништавати, или враћати пошиљацима.

Текст писати српски. Лепити франц. марке, док се српске не пусте у саобрај. Пошиљке предавати Српској Пошти.

Из канцеларије Војне поште бр. 999. 16. новембра 1916. год. Бр. 2528.

Канцеларија Српске Земљорадничке Банке.

Канцеларија Српске Земљорадничке Банке (Banque Agricole de l'Etat Serbe) налази се у Марсељу.

Сва обавештења, која се одnose на банку, као и сва акта треба слати на адресу:

Commissaire délégué du Gouvernement Serbe auprès des Banque Agricoles Serbes. Marseille, Corniche 177.

Из канцеларије Кр. Срп. Ген. Консулата у Солуну.

Српско Трг. Друштво.

Канцеларије Српског Трговачког Друштва пресељене су у улицу Победе бр. 11 в, у нову зграду између хотела Сплендид Палас и биоскоп Пате.

„Синема Пате“

Данас се даје у „Синема Пате“ јединствен филм «Црвени вихор», за који су мотиви узети из историјских догађаја, који се одигравају у Србији. Филм је инспирисан дневником приписе Дана Карађорђевић и даје једну страну највећих патњи

неустрашивог и јуначког српског народа. Главне улоге играју Милорад Петровић, члан београдског позоришта и Лола Вионти Брињоне, талијанска уметница.

Поред овога дела приказује се и 10 епизода «Њујоршких мистерија», са називом «Смртни пољубац».

1-8

Последње вести

Са нашег фронта

— Српски званичан извештај —

Солун, 18. нов.

17. новембра локалне борбе и артиљериска обострана ватра у колико је то магла допуштала.

Италијански коминике

Рим, 18. нов.

На фронту Тријента у долини Сарке, на падинама Пазубија и код Астика примећени су непријатељски покрети.

На целом фронту време је било врло повољно за артиљеријску акцију. Непријатељска је артиљерија била активна код Азијага у зони источно од Горице и на Карсу.

Гранате које су пале на Горицу проузроковале су штете фабрикантима.

Наша је артиљерија ефикасно бомбардовала положаје у долини Адиже, код Астика, код Азијага и проузроковала је пожаре у непријатељским логорима код Канезеја и Бринпофа пуцајући на трупе које су бегале.

Непријатељски аероплани летели су над нашим положајима бацајући бомбе. Није било жртава ни штете.

Два непријатељска аероплана су соборена, у борби са нашим авијатичарима.

Ситуација на румунском фронту

Лондон, 18. нов.

«Рајгерова Агенција» јавља: «И поред вести, последњих дана о немачком напредовању у Румунији, румунски кругови имају велико поверење у добар исход операција на румунским фронтовима. Они који су позвани да дају свој суд о операцијама верују да ће напори које су Руси предузели бити крунисан великим успехом.

Факат, што Немци нису могли да заплена румунски ратни материјал и да заробе много војника показ је да је румун

ско повлачење извршено по нарочитом плану. Истина је да према информацијама које су стигле у Лондон — ситуација остаје мрачна, али нема узрока који би смањ о поверење у неизбежну интервенцију руске војске, која заузима положаје на фронту у Добруци.

Ситуација румунске војске што се тиче снабдевања у топовима и муницији, не може боља бити благодаречи напорима Савезника.

Грчка и Немачка

Амстердам, 18. новембра.

Из Берлина јављају „Келнине Цајтунг“ пише: да немачка влада није признала Венизелосову владу, па према том и не признају ни њену објаву рата.

Напад на редакцију

Атина, 18. нов.

Синоћ су официри и војници у униформама напали редакцију Венизелестичког листа «Етники». Изабацили су на персонал редакције више од 50 револверских метака. Рањено је неколико сарадника листа.

Мобилизација?

Атина, 18. нов.

Венизелестички званични кругови сматрају да је уписивање резервиста у добровољце узело сразмере опште мобилизације која је потпомогнута од атинске владе. Исти кругови поводом тога обраћају пажњу дипломацији Споразума.

Саопштења

— Христифор В. Петровић, редов из Београда, који се као рањен налази на лечењу у једној овдашњој болници, да се јави картом своје куму Николи Т. Никодићу, телеграфска секција, пошта бр. 999.

Г. Атинас Трајковић свештеник тражи сина Димитрија, војника. Да му се јави у Ајачију: Ajaccio Corse France.

Апотека и дрогерија

ЦЕНТРАЛ

ИСАК КУЊО

Ул. Венизелос број 84.

Велики депо апотекарских артикала.

Све врсте фотографских артикала.

Одлично развијање плоча за 24 часа.

Мрачна комора на расположењу аматера.

7-15

се гасио постепено, полако, живот посвећен Српству.

Велика туга за породицом, коју је осећао потпуковник Пера није му ни у последњем часу била у блажена. Нежни и ритерски су друг и отац није никаква гласа имао о својој породици, ту своју тугу откривао је интимним пријатељима и с њом на срцу склопио је очи. И ни за тим није зажалио наш јунак, он је широког срца раширио руке и пољубио у последњем свом часу место синова својих, свог верног пратиоца јуначког поднаредника Кадрију, јер му ађутант Душко, кога је очински волео, беше рањен и далеко од њега.

Слава ти, ратни друже, слава ти, јуначе, Петре Стевановићу! Велики си био за живота, велики у последњем часу, велики у смрти и као велики пример ју

нака Србина и војсковође остаћеш вечно у успомени.

Искрене сузе наше преливају ти гроб код Врбенске цркве, а твоја сен лебди изнад нас и води нас у нове победе. Високо на српском небу твој лик хероја овечаног славом красиће достојно велики храм Србије, ти ћеш попут полубогова седети са свим нашим палим витезовима као први међу првима.

9. новембра 1916. г.

Пожожај

Др. М. П.

ПОШТА

За Србију

— Павле М. Стојановић рез. поручник моли срп. Црв. Крст у Крагујевцу, да извести његову фамилију на адресу: Пера Симић трг. Палајка, да је он

са оцем и свом браћом од стрицева, за које је раније јавио, здраво, Павле Митви често пише.

Илија Јовановић трг. из Лапова моли се да извести фамилије ниже именованих:

Фамилију Чедомира Којића из Лапова, да је он на старом месту. Бора у Француској;

Фамилију Милутина Лукића из Загорице, да је здрав.

Фамилију Данила Васића из Клоке, да је здрав.

— Раја и Чела Филипа Радовановића, Живко Гоба, Милан из Ратара, Рале Ралојић пушкар из Крагујевца, Вела Вучићевић из Рајковца, јасенички — Аранђеловац; Радован и Милорад Матановић из Јеленца, јасенички — Аранђеловац; Божићар, Коста и Сретен Милошевић из Баградана моте Црвени

Крст у Крагујевцу да извести њихове фамилије да су живи и здрави.

— Милић Миладиновић јавља своје оцу Велизззу Миладиновићу, да је здраво.

— Богосав Васић из Варварина извештава своју породицу да је жив и здрав и моли га извештај преко Црв. Крста.

— Пенал. поручник Величко А. Костић извештава своју сугругу Персу Костић која је сада на Крфу, да је већ 30 дана у франц. болници као болестан а с њом нема извешта. Нена се јави депешом преко болнице.

— Јосиф Протић јавља г-ци Бојани Обрадовићевој у Ваљеву да је Бранко здраво и моли да извести његову фамилију да је он са здрављем добро.

— Петар Јездић јавља својој

жени Милици у Новом Пазару да је здраво.

— Милевоје Обрадовић тех. и брат Најман сврш. мед. да се јаве Гојку М. Јовановићу, поручнику бр. поште 711.

— Душан Мићић јавља Николи Вујићу у Ваљеву да извести његово да је здраво и моли за одговор истим путем.

— Животу Јеличића из Петровца трг. пата Василије из Забрђа за свога оца Луку из Забрђа и осталу фамилију и извештава да је здраво.

— Драги Николић јавља својој жени Марици Никодићки у Београду, да је здраво.

— Стаменко Живковић из Параћина и Тодор Живковић из Београда јављају својима да су здраво.

ВЕЗУВИО

ВИНО ИЗ ВИНОГРАДА
са везувске лаве
-- КЉУЧА КРВ КО ЈАВА --
ЦРНО И БЕЛО

у бурадима и на крчу, у ма-
газину, Праклијева улица бр. 7—
сокачић.

Дрогерија Гуслар

16—20

Велико Стовариште
Г. Ј. Карвонидеса
улица Симерос 5.
КОЊАКА, ВИНА и других
артикала.
Најсолиднија услуга. Цене су
врто умерене. 27.

и Акући и Комп.

СОЛУН, Масузи Хан бр. 6.
преко пута енглеске вој. поште
Врше пренос колима и са љу-
дима.

Позната фарма својом солид-
ношћу код свих већих српских
трговачких кућа, чији су дуго-
годишњи преносници.

Препоручују се свима срп-
ским трговцима и приватним ли-
цима са својим солидним, бр-
зим и умереним радом.

Атинска Банка

има част известити публику, о-
фицире и војнике, као и српске
избеглице да је отворила једну
филијалу

у дну улице која чини угао са
„Грчком Народном Банком“, а
према улици Венизелос.

По споразуму са Министар-
ством Финансија Краљ. Србије,
ова филијала узела је на себе
поштом новца њиховим поро-
дицама у Француској, Алжиру,
Тунису, Русији, Корзици у сви-
ма француским колонијама, у
Швајцарској, свима Савезничким
и неутралним земљама, као и у
главним варошима Србије.

Филијала је узела на себе и
следеће банкарске операције:

Куповину и продају стране
монете, емисију кредитних пи-
сма; налоге за исплате у свима
варошима Грчке, Европе и пре-
коморских земаља; берзанске на-
логе и исплате купона итд.

Сем тога, по налогу „Српског
Црвеног Крста“ примила је на
себе депоновање новчаних при-
лога који су му намењени.

Д-Р АЛЕКСАНДРИДЕС
специјалиста за унутарње
бо лести. — Управник болни-
це за заразне болести

Петкожно убризгавање Нео-
салваргана као и новог фран-
цуског препарата „Galy“ про-
тив сифилиса.

Прима сваког дана од 11—12
пре и од 5—6 по подне у фран-
цуској апотеци ул. Франк бр. 35
— у згради француске болнице
— а од 2—4 по подне у својој
стану улица престоло, наслед-
ника Ђорђа бр. 35 — упоредно
ул. са будеваром краља Констан-
тина. 40—

Д-р АЛБЕРТ ГАТЕЊО
ЗУБНИ ХИРУРГ

Дипломираног од Медицинског
Факултета и Школе за зубно
лекарство у Паризу.

Савршено лечи уста и врши
све модерне зубне радове за
3—4 дана.

18-то годишње покуство
34 ул. Венизелос, 147 ул. Ег-
натија. 54—

РЕКС

Фабрика цигарета — Јану-
каки Протопапа

Рекс се зове нова марка ци-
гарета горње фабрике. Зове се
тако, јер је то краљица свих

других марака својим одличним
квалитетом и особитим укусом
и финим мирисом.

Препоручујемо цигарете Рекс,
Рекс, Фос, Авги и Кирки, које
се могу добити у свима прода-
ницама дувана. 49—

Нова Књижара**МЕШУЛАМ и МАТАРАСО**

43 улица Велики Александар 43 — Солун.

Велико стовариште свију канцеларијских потреба. Про-
даја ангро и детаљ.

Препоручује се свима надлештвима и канцеларијама.

Цене најумереније. 36— —2

Најбоље и најунусније су

Улица Франк 31 36— —2 Солун.

ФАБРИКА ЦИГАРЕТА**„НЕСТОС“**

НАЈВЕЋА НА ОРИЕНТУ — 500 РАДНИКА

Специјалитети:

Нестос	Квн	Дин.	1—
„ Глубел	„	0-80	
„ Јаки	„	0-65	
„ Афро	„	0-50	

83—

Посетите и куупте у Солуну све намирнице у најстари-
јој и најпринзатијој риди

Колонијално-деликатесне робе

В. МУСИО

ОСНОВАНА 1860. ГОД.

Улица Булгароктон бр. 6 у близини Централне Поште.

ОГРОМНО СТОВАРИШТЕ:

Свих врсти конзерва, Сардина, риба итд. Кондезованог млека.

Велики избор свих врста француских вина, ликера, ко-
њака, шампања итд.Из првих фабрика: бонбона, посластица, чоколада, бис-
квита, разна теста итд.

Најфинија тејтн, путер. Свеће „Аполо“ и „Фуршје“.

Сапуни и парфимерије првог квалитета.

Разне минералне воде. Боја за обућу итд.

ЦЕНЕ УМЕРЕНЕ И УТВРЂЕНЕ

Сва је роба јевтинија но ма у којој другој радњи.

Продаје на велико и на ситно. 79—

ПРЕПОРУЧУЈУ ВАМ СЕ

најбоље цигарете

„ВЕНИЗЕЛОС“

од 0-50, 0-75 лепта и 1 драхме

Продају се свугде

Главна продаја у филијалу „Атлас“ киоск „Бела Кула“

ФАБРИКА УЛИЦА ФРАНК БР. 28—30

105—

Најстарија и највећа радња у Солуну

нове помодне робе

МЕРКАДО ЈЕСИА

улица Венизелос бр. 31.

Приспеле су огромне количине МЕКИНТОША за господу
и даме, за г. г. пешалијске и коњачке официре

„IMPERMEABLE“ енглески КВАЛИТЕТ ЕКСТРА

По пени које искључују сваку конкуренцију.

Велики избор женских палета-а од плиша, штофа и т. д.
најелегантнији крој по последњој париској моди.

Ове недеље приспели штофови за костиме, велике ширине
од шевиота, габардина и т. д.

ЦЕНЕ СУ СТРОГО УТВРЂЕНЕ. 22—

СИНОВИ Г. А. БРЕРА И К^о ЛТД.

СОЛУН

НАЈВЕЋЕ СТОВАРИШТЕ:

Позамантерије, чарапа, бижутерије, мерица, чапача, пантле,
платна, мушета. Париских артикала, женске
конфекције, гвождарије и т. д.

— ЦЕНА УТВРЂЕНА —

Продаја на велико и на ситно по истој цени.

Српско Трговачко Друштво А. Д.

из Београда.

— СОЛУН —

Мисир Чарши бр. 3. (Спроту Централне Поште
у згради Хотел „Слободе“— „Liberté“)

Обавља све банкарске, трговачке и транспортне послове.
Врши обичне и телеграфске новчане исплате за Србију,
Швајцарску и све Савезничке државе.

Са положаја може новац да нам се упућује поштанским
упутницама у свима монетама.

Уз сваку пошљаку треба нам јавити тачну адресу коме-
ма новац да се упути.

Прима новац на штедњу и чување.

Обавештења бесплатно. 38— УПРАВА

ГОСПОДО! Препоручујемо Вам да и даље пушите само
цигарете из прве и највеће фабрике цигарета

САЛОНИКА

КАИРО — АЛЕКСАНДРИЈА — СОЛУН

Најбоље и најунусније цигарете и дуван свих врста.

Награђена првом највећом наградом на изложби
у Филадельфији.

НА ПРОДАЈУ У СВИМА ДУВАНЦИНИЦАМА

Нарочито „Миродато“ и ДУВАН ЗА ЛУЛЕ. 40—90

Један од најудобнијих и најзанимљивијих вариете-а
у Солуну јесте

„ГЕТЕ“

који се налази на кеју, у близини „Беле Куле“

Програм је врло одабран са много занимљивих та-
чака. Сада је пространа и одлично осветљена.

Пича су од најбољих француских и енглеских ма-
рава. Оркестар одличан.

После вариетеа кабар

зато сви у „ГЕТЕ“

Саопштавамо рођацима и пријатељима, да је наш нај-
милији, најмлађи брат

† Бошко П. Јездић

резервни коњички поручник — учитељ
погинуо на бојном пољу на Светог Аријџела ове год.

Солун, новембра 1916. Ожалошћена браћа:

Љуба Јездић, адв. и рез. поручник
Ђура Јездић, трговац и војник.

5—5